

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

Titvlvs X. De Ijs, quæ fiunt à Prælatiſ sine conſenſu Capituli.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62668](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62668)

vel plures fideles ac diligentes decernere debet, qui rerum Ecclesiasticarum & proventuum curam gerant, quorum rationes ei, ad quem pertinebit, sint reddenduri, cap. 16. cit. Quod statuendi ratio fuit; ne ex Capituli administratione communi Ecclesia, ut plerumque solet, in rebus suis facile pateretur detrimentum; cum magistro usu compertum sit, Naturali quodam Vitiò res, quæ communiter possidentur & administrantur, quasi non suas, neglectui communiter esse, l. Memimus 2. pr. V. Naturale, C. Quando & quò. quarta deb.

Cura autem, quæ ejusmodi Oeconomo ex suo munere imminet, non est in eo, ut super Ecclesiæ rebus ac juribus moveat lites, aut jam motas ac pendentes prosequatur; cum litis super illis suscitatio & pertractatio, vacante Sede, interdita sit, c. fm, ut n. 40. est dictum: sed, ut ejusmodi res ac jura conservet illata sive in eo statu, in quo inductæ vacationis tempore fuerunt, & atq; colligat custodiat fructus ac redditus ejus, qui decessit, in

prælatura successoris, arg. c. Cùm vobis de Offic. Ordin. cui etiam exigenti administrationis suæ rationem reddere tenetur: licet eam Capitulo jam reddidisset, ex declaratione S. Congreg. Cardd. Interpp. apud Garciam p. 8. de Benefic. cap. 7. n. 2. declarat. 11.

Demum, vacante Sede, constitui à Capitulo possunt judices Foranei ac Pedanei, alique Officiales & administratores, quos diocesis regimen exposcit: quorum & Oeconomi deputationi, licet certus terminus à Concilio præfixus non sit, ordinariâ tamen praxi à Capitulo, intra octo dies ad Vicarii electionem congregatis, alios quoque Officiales deputati contuevisse, testis est Fermosin Tract. cit. q. 15. n. 13. Cujusmodi foranei ac pedanei judices & Officiales alii, sede vacante, remoti, ad officii & administrationis suæ rationes reddendas, à Capitulo; officio verò sine remotione finito, à demortui vel translati Episcopi successore compelli possunt: sicut de Vicario Capituli dictum est Lib. 1. tit. 28. n. 78.

TITULUS X.

De iis, quæ fiunt à Prælati sine consensu Capituli.

SUMMARIUM.

1. Consensus iste necessarius est ad rei immobilis vel pretiose alienationem:
2. Cui præmittendus est Tractatus Capitularis:
3. Sed fere unicus tantum:
4. Etiam, cum alienatur res Ecclesiæ Conventualis.
5. Tractatum sequitur Capituli Consensus,
6. Expressus, si alienatio perpetua:
7. Saltem tacitus, si ea solum temporanea sit.
8. Con-

8. Conſenſus præſtandus eſt à Capitulo congregato.
9. Alienatio rei Eccleſia inferioris non exigit conſenſum Capituli Cathedraliſ.
10. Niſi res ab ipſo Epifcopo alienetur.
11. Alienationi de Jure ipſum Capitulum :
12. Ejus loco ſerè Notarius ſubſcribit ex Conſuetudine :
13. Quæ alienationis Eccleſiaſtica non generaliter omnem :
14. Sed quamcunque particularem,
15. Et ipſam etiam Subſcriptioniſ ſolennitatem tollendæ vim habet.
16. De Jure Subſcriptio neceſſaria eſt ad valorem alienationis :
17. Cui, ſi utilis, ſubſcribere tenentur Capitulares omnes :
18. Si damnoſa videatur, nemini licet.
19. II. Conſenſus Capitulariſ exigitur ad præſentationem & collationem,
20. Præſertim, ſi ad Epifcopum & Capitulum ſimul ſpectent.
21. III. Ad uniendam monaſterio Eccleſiam Parochialem,
22. IV. Et ad assignandam illi partem fruſuum iſtius,
23. V. Aut etiam Eccleſie ſue,
24. Saltem quinquageſimâ & aliquando centeſimâ majorem.
25. VI. In aliis negotiis valde præjudicialiſ.
26. Caſus, quibus Epifcopus procedit cum Capituli Conſilio :
27. Quod à Conſenſu multum differt,
28. Et ſine iſto magnam affert utilitatem.

I. Sicut, ne Eccleſiæ, Vacante ſede, damnum inferatur à Capitulo, circa res, in quibus lædi facile poſſet, aliquid innovari, ſacri Canones veterunt;

ſic, ne ipſi præjudicetur à Prælato, pleraque alicujus momenti negotia ab eo geri voluerunt cum Capituli Conſilio, & aliquando etiam Conſenſu: quem vel maxime rerum Eccleſiaſticarum alienatio requirit: &, ut ſufficiens ſit, præcedere Tractatus, & ſubſequi Subſcriptio debet.

Alienationi itaque præmitti imprimis, debet Tractatus: quò Prælatiſ cum Capitulo ſeu Conventu de propoſita rei Eccleſiæ immobilis aut mobilis pretioſæ diſtractione, an ea neceſſaria vel Eccleſiæ aut monaſterio utilis futura ſit, deliberet ac decernat, *can. Sine exceptione, 12. q. 2. ibi, Cum totius cleri Tractatu, & c. 1. §. Quia etiam, de Reb. Eccleſ. alien. in 6. ubi, à Gregorio X. decimarum perpetuam conſeſſionem non valere, decernitur; Quidam Tractatus ſolenniſ & diligentiſ, qui in talibus conſeſſionibus & alienationibus rerum Eccleſiaſticarum exigitur, non fuerit habitus in eadem. Ubi*

Dubium eſt de numero Tractatum, alienationi præmittendorum; plures enim & ſaltem ternos aliqui exigunt apud Redoan. *de Reb. Eccleſ. non alien. Rubr. 24. n. 24. & 26.* Sed id Jure nuſquam eſt expreſſum; ut proinde non immeritò iſte n. 28. cum Panormit. *in c. Tua nuper §. n. 3. Covarruvia Lib. 1. Var. cap. 17. n. 1. & cum Franco in c. 1. cit. n. 9. Nicol. Everardus Vol. 2. Conſil. 19. n. 19. & 61.* unum ſufficere velint, propter textum *can. Sine exceptione & præſertim §. Quia etiam cit.* Tractatum quidem, eumque ſolennem ac diligentem: ſed in numero ſingulari exigentes: eſſi, ſaltem cum alienatio majoris momenti, ejusque utilitas non ita evidens eſt, plures præmitti operæ prærium conſultumque ſit: & quarundam Religionum Conſtitutionibus & moribus receptum; ſic enim in Ordiniſ S. Benedicti Congregatione S. Juſtinæ Caſſinenſi cum ejusmodi rei alienatio decernitur.

decernenda est, duorum dierum interpolatos Tractatus præmittendos, eum *cit.* Redoano *n. 29.* tradit Tamburinus *de Jure Abbat. Tom. 3. disp. 13. q. 4. n. 5.*

4. Contrà in Ecclesia, quæ Collegiata & Conventualis non est, hoc ipsò; quòd cum Capitulo, quò caret, tractari non possit, ejus res etiam immobilis, exigente necessitatis, aut evidentis utilitatis causâ suadente, alienari à Rectore solo potest, accedente autoritate Episcopalis; quia in hujusmodi Ecclesia Rector solus idem potest, quod Prælatus cum Capitulo in Collegiata seu Conventuali, ut cum Imola *in c. 1. de Dolo n. 7.* & Panormit. *ibid. n. 28.* Regulæ instar tradit idem Redoanus *n. 46.*

5. Tractatum excipit Capituli seu Conventus Consensus, *can. Sine exceptione cit. c. 1. c. Cum Apostolica 7. & c. Tua nuper 8.* Quem ad rerum Ecclesiæ immobilium & pretiosarum alienationem requirendi ratio justa & urgens fuit; cum enim, ubi majus est periculum, majori cautione procedendum sit, *c. Ubi periculum 3. de Elect. in 6. & l. 1. §. 5. ff. de Carbon. Edit.* merito Prælatò imposita est necessitas Consensus capitularis requirendi ad Ecclesiæ vel monasterii sui rerum immobilium & pretiosarum alienationem; cum enim istà de ejusmodi rerum dominio transferendò, aut jure in iis alteri constituendò agatur, periculum esset; ne, si ad eam Prælatus sine Capituli Consensu & prævio Tractatu devenire posset, Ecclesiæ vel monasterio grave damnum ac præjudicium inferretur, Vivianus *in c. 1. cit.* & ibi Barbosa *n. 1.* De Consensu isto

6. Dubium primò est, an debeat esse expressus, vel sufficiat tacitus; quod oritur ex *c. 1. & c. Continebatur 2.* quorum textuum priori omnino irrita pronuntiat Episcoporum donatio, vel venditio,

vel commutatio rei Ecclesiæ facta absque Collaudatione & subscriptione clericorum; quod sine expresso consensu fieri nequit; ut de subscriptione omnino exploratum; de collaudatione inde perspicuum est; quòd Collaudare idem profusum sit, quòd simul laudare & approbare, quod voce, nutu, vel aliò signò externò fieri solet, ut probè advertunt Gonzalez *in c. Continebatur cit. n. 2.* & Donatus *Tom. 2. Prax. Regul. Tract. 14. q. 12. n. 3.* posteriori autem firmum robur adstruitur concessionì decimæ ab Abbatis factæ, *Conventu sciente & non contradicente;* ac proinde cum consensu solum tacito: qui per scientiam Capituli, ejusque non contradicentis taciturnitatem habetur, solum receptâ Glossam *V. Non contradicente cit.* & alios DD. Quos textus ut ab antinomix vitio absolvant, Interponunt pauci priorem de magnâ aut saltem notabilis: posteriorem verò de modicâ rei alienatione accipiunt, *arg. can. Terrulas, 12. q. 2.* cum Innocentio & Rebuffo *de Decimis, q. 5. n. 34.* Alii verò plerique illum de perpetua, ut sunt donatio, venditio, commutatio: hunc de temporali solum concessionem, ut est locatio, oppignoratio, loqui: & ad illam expressum requiri, ad hanc verò tacitum Capituli consensum sufficere, volunt cum *cit.* Redoano *Rubrica 25. num. 17.* & Feliciano *Oliva de Foro Eccles. p. 2. q. 43. n. 45.* pro sua sententia generale Lusitanix praxin allegante. Rationem reddit Vivianus *in c. Continebatur cit.* quòd in concessionem solum temporali læsionis minus periculum sit, quàm in perpetua alienatione, Glossa *in c. 1. V. Perpetuus, de Reb. Eccles. alien. in 6.* & propterea majori cautela in hac, quàm in illa opus, *c. Ubi §. 5. cit.*

Mihi, etsi posterior hæc conciliatio & doctrina admodum placeat, non tamen di-

men diſplicet expoſitio Carvalli in *c. Raynuius 16. de Teſtament. p. 3. n. 333.* exiſtimantis, poſteriori, ſive *c. Continebatur cit.* textu nomine *decime* non immediate ipſum jus aut fructus decimales, ſed beneficium Eccleſiaſticum venire: & de M. Huberti clerici ad id præſentatione, non alicujus juris aut fructuum temporalis conſeſſione agi; quia, ut ex integra ejus lectione à Gonzalez relatâ conſtat, ejus decimæ à Monafterii exempti Abbatiffa facta conſeſſio ab Epifcopo fuit confirmata, in eâque M. Hubertus inveſtituram per clavem & librum accepit: quibus beneficii Eccleſiaſtici Canonica inſtitutio, & ejus in poſſeſſionem miſſio ſignificatur, non approbatio ſeu conſenſus in alienationem; quia ut *Tit. 13. n. 77.* ſtatuetur, exemptis ad rerum immobilium alienationem Epifcopali conſenſu non eſt opus. Contrâ ad beneficium Eccleſiaſticum diœceſanum etiam ab ipſis præſentato neceſſaria eſt inſtitutio Epifcopi, *c. Ex frequentibus 3. de Inſtitut. ubi Panormit. n. 5. & Barboſa n. 1. & 2.* & inveſtitura ſive miſſio in poſſeſſionem, quæ, ut *c. Continebatur cit.* factum, Archidiacono committi ſolet, *c. Cum ſatis 4. & c. Ad hæc 7. de Offic. Archidiaconi & ibi Barboſa n. 6.*

¶ Dubium ſecundò eſt, an exigatür conſenſus capituli congregati. Singulartè & ſeorſim præſtitum ſufficere, cum Sylveſtro *V. Alienatio q. 5.* volunt Vaſquez *de Redit. cap. 2. §. 2. dub. 12. n. 42.* & Tamburinus *cit. diſp. 13. q. 4. n. 7.* cum; quòd à capitularibus etiam ſeorſim præſtitus verè ſit conſenſus capituli: tum verò; quòd congregatorum conſenſus ſpecialis & proprius ſit Electionibus.

Sed meliùs Capituli, cum haberi poteſt, congregati conſenſum exigunt *cit. Redoan. Rubrica 28. caſu 5. n. 11. Palao Traſt. 12. diſp. Unic. p. 14. n. 9. & Dona-*

tus cit. Traſt. 14. q. 13. n. 2. partim; quòd ſacri canones ad immobilium alienationem exigant conſenſum conventus aut capituli, *c. Continebatur cit. c. Cum nos 3. hic, Clement. 1. & 2. de Reb. Eccleſ. alien. & c. 1. eâdem Rubr. in 6.* Conſenſus autem capituli & conventus propriè tantùm dicitur, qui eſt capitularium congregatorum ſive Collegialis: partim verò; quòd *c. 1.* exigatur; ut ea fiat cum clericorum ſeu canonicorum *Collaudatione*, hoc eſt, ut ſimul laudent & approbent alienationem, de qua actum eſt Traſtatu capitulari; collaudatio enim eſt voluntas ſive conſenſus plurium, ad quos pertinet, ſimul junctus, ut ait Redoan. *Rubr. 30. n. 6.* Neque id immeritò; quia, ſi ſeorſim præſtitus ſufficeret, minus liber, providus & utilis eſſet Eccleſiæ: cujus rerum dilapidatio multò expeditior foret Prælato, conſenſum in favorem ſuum & Eccleſiæ vel monafterii præjudicium faciliùs obtenturo, ſi ad ea pertinentium rerum alienatio, ſuffragiis ſeorſim rogatis poſſet decerni.

Neque, ut Sylveſter ait, verum eſt, quòd conſenſus congregatorum proprius ſit Electionibus; eum enim aliis Univerſitatum & Collegiorum actibus, præterim quibus iis præjudicari poteſt, communem eſſe, patet *ex l. Nominationes 27. C. de Appellat. & inde in Decretum translato §. Nominationes*, poſt *can. Ei qui, 2. q. 6.* Nominationes &c. citra Concilium publicum factas, tanquam invalidas rejiciente: & *c. Cum acceſſiſſent 8. pr. ibi Tanquam quod de communi aſſenſu canonicorum fuerit conſtitutum, & §. Quo circa ibi, Si conſiterit canonicos communiter ſtatuiſſe, de Conſtitut.*

Dubium tertio eſt, an conſenſus Capituli neceſſarius ſit Epifcopo alienaturores immobiliſ vel pretioſas Eccleſiæ, Cathedrali inferioriſ. Non quidem Collegiatæ

giata vel Conventualis; hujus enim proprio Prælati collegii tantum sui & auctoritate Episcopali, non etiam capitulum Ecclesiæ Cathedralis consensu opus esse, ex communi DD. sensu tradunt Rodriguez *Tóm. 1. Regular. q. 27. art. 1.* & Oliva *cit. q. 43. n. 62.* sed Collegium non habentis: de qua dubitandi ratio pro una oritur ex generalitate *can. Sine exceptione cit. c. 1. & c. Tua cit.* hi enim textus, cum ad Prælati alienationem capituli consensum exigant indistinctè, generaliter & indistinctè videntur accipiendi, *arg. can. Consultuisti, 2. q. 5. & summa l. De pretio 8. ff. de Publ. in rem atq.* pro altera verò parte ex *c. Cum Apostolica cit.* ad faciendam ab Episcopo decimarum, ad unam Ecclesiæ spectantium, translationem ad aliam, capituli consensum non requirente. Propter quas rationes in proposita dubitationis Resolutione non parum variant DD. Mihi ea expedienda videtur auxilio distinctionis; vel enim hujusmodi Ecclesiæ rem immobilem, ut ferè solet, alienat ejus Rector seu beneficiatus: vel, ut ex causa aliquando potest, ipse Episcopus. Si prius, Rectori quidem & beneficiato auctoritate Episcopi, tanquam superioris sui immediati: non tamen huic capituli sui Cathedralis consensu est opus. Si posterius, & alienationis author est ipse Episcopus, capituli sui Cathedralis consensum ipsi necessarium, desumitur ex *Clement. Si Una 2. de Reb. Eccles. alien. & cum Panormit. in c. 1. cit. n. 5.* docent Covarr. *cit. cap. 17. n. 1.* Garcias de Benef. *p. 12. cap. 3. n. 11.* Molina *Tract. 2. de J. & J. disp. 468. n. 14.* & Oliva *cit. n. 62.* Ratio utriusque est; quia vi *cc. cit. & c. 1. de Reb. Eccles. alien. in 6.* capituli consensus necessarius tantum est Prælati alienanti: qualis Episcopus solummodo est casu posteriori.

Neque ejus Resolutioni obstat *textus*

c. Cum Apostolica cit. quia istus casus specialis, & exceptio est à Regulâ, ad alienationem Prælati consensum capituli generaliter exposcente, eximens eadem, quò laicus decimas ab Episcopo vel inferiore prælati jam ante Concilium Lateranense acceptas, cum, ut suæ restituat, induci non potest, alteri Ecclesiæ donat; hujusmodi enim earum donationem, sive ab una Ecclesia in alteram translationem, cum solius Episcopi diocesani consensu factam, Innocent. III. ratam omnino esse voluit *c. cit.* quòd Ecclesiæ saltem Universalis utilius & convenientius, consultiusque sit, ejusmodi decimas ab alia Ecclesia possideri, quàm stare in manibus laicorum, *c. Prohibemus 19. de Decimis præsertim eas detinentium injustè; cum particulares Ecclesiæ omnes membra sint Universalis, can. Novatianus, 1. q. 3. & propterea Ecclesia, ad quam ejusmodi decimæ de Jure pertinebant, ut alteri conferantur, facile acquiescere debeat ac præsumatur, Panormit. in *c. Cum Apostolica cit. n. 10.* Barbola *ibid. n. 6.* & Suarez de *Decimis cap. 26. n. 13.* ubi ait, ex pia dispensatione Ecclesiæ fieri, ut hoc casu aliter, quàm de rigore Juris deberet, restitutio decimarum à laicis fiat. Ex speciali autem hac dispositione tantum abest, ut aliquid inferatur contra capitularis consensum necessitatem; ut hæc ex illa, tanquam exceptione, potius stabiliat; quia exceptionis ea natura est; ut Regulam in contrarium potius firmet, quàm infringat, *l. Quæstrum 12. §. 43. ff. de Instruct. & instr. leg. Glossa in Rubr. de R. J. in 6.* Decius *ibidem n. 20.* & Everard. *Legali arg. loco ab Exceptione n. 1.**

Demum Consensum in alienationem si subsequi debet Subscriptio, saltem si illa fiat per rei immobilis aut pretiosæ Donationem, Venditionem, Permutationem *can. Sine exceptione cit. c. 1. c. Tua 8. V. Iritia*

Irrita, hæc Rubr. Eam generaliter ad quoscunque actus & contractus, quibus ejusmodi res alienantur, exigere aliqui videntur, propter paritatem rationis. At revera paritas non est; quia Donatio, Venditio, Permutatio sunt magis proprie dictæ alienationes, quàm cæteri contractus; cum per illas non solum jus aliquod, vel utile duntaxat, sed directum etiam rerum dominium in alium transferatur, aut saltem de eo transferendo agatur, l. 1. *C. de Fundo dotali* & l. *Alienatum* 67. ff. de V. S. Neque, si paritas esset, hoc ipsò idem Juris in cæteris, quod in tribus relatis alienandi modis, foret; cum Regula intar receptum sit, Subscriptionem & Scripturam ad contractus vel actus substantiam non exigi, præterquam in casibus jure expressis, l. *Patium* 17. *C. de Patris*, Panormit. in c. 1. n. 4. cit. Redoanus *Rubr. 29. n. 1.* & Molina cit. *disp. 468. n. 7.*

12. Quin de consuetudine etiam in Donatione, Venditione, Permutatione hodie passim, non ipsorum capitularium in ejusmodi contractum consentientium, sed Notarii publici, de tractatu & consensu capituli testificantis manu subscriptionem fieri, cum cit. DD. testantur Bonacina *disp. 3. de Contract. q. 8. p. 4. n. 7.* & Tamburinus cit. *disp. 13. n. 10.*

Verùm hanc de consuetudine doctrinam in dubium vocat Celeberrimus & Collegii nostri Juridici Primarius quondam Antecessor Nicol. Everard. *Vol. 2. Consil. 19. n. 62.* illi, quancunque temporis sit, subscriptionis necessitatem cæterasque Ecclesiasticæ alienationis solennitates tollendi minuendique vim negans: licet has consuetudine augeri posse, haud ægrè consentiat n. 75. Ratio, quæ movetur, unica est; quòd subscriptionis & reliquæ solennitates rationabiles ob causas jure sint introductæ; & illam præfer-

tim non omitti, Ecclesiæ multum interficere ut in alienationem consentiens, etque in casu non licito subscribens puniri queat, juxta *can. Non liceat, 12. q. 2. & c. Si quis* 6. de *Reb. Eccles. alien.* Alii contra consuetudini tantam adstruunt vim; ut solennitates illas non solum minuire, sed cum subscriptione omnes abrogare valeat. Rationem eam reddunt; quòd originem suam & necessitatem omnes debeant Juri humano Imperiali & Ecclesiastico: quorum utriusque consuetudinem prævalere posse, constans est sensus DD. patetque ex *c. fin. de Consuetud. & l. De quibus 32. in fine ff. de LL.*

Mihi inter extremè oppositas sententias placet mediæ: quæ consuetudini, sicut propter rationabilitatis defectum omnes solennitates abrogandi, & Prælatiſ res ac bona etiam immobilia pretiosaque alienandi omnino liberam & absolutam potestatem tribuendi vim negat; sic subscriptionis & cujuscunque alterius particularis solennitatis necessitatè tollendi, & novas introducendi augendique facultatem facile concedit cum Panormit. in c. *Nulli* 5. de *Reb. Eccles. alien. n. 6.* & Redoano *Rubr. cit. n. 10.*

Prioris partis ratio est; quia ex una, consuetudo quæcunque, ut rationabilis sit, oportet, *c. fin. cit.* cum sit lex sive Jus non scriptum, & pro lege suscipiatur, *can. Consuetudo* 5. *disp. 1. & §. Constat* 3. *Instit. de J. N. G. & C.* lex autem rationi congrua esse debet, *can. Erit autem* lex 2. *disp. 4.* Ex altera verò parte, consuetudo Prælatiſ cæterisque rerum Ecclesiasticarum administratoribus omnino liberam, & ab omni solennitate absolutam alienationem permittens, hoc ipsò; quòd gravis & damnosa sit Ecclesiis, quarum res & jura dilapidationis periculo manifestè exponit, rationabilis non est, *c. 1. de Consuet. ubi* *Gloss. V.*

Consuetudo, Panormit. n. 1. & Interpp. ac DD. alii.

14. Posterioris autem; quia subscriptio & reliquæ solennitates creaturæ sunt juris humani: istiusque conditoris & successorum voluntate moraliter perseverante conservantur: & sicut augeri, sic etiam minui & tolli singulæ possunt, non obstante rationabilitate legis, quæ sunt introductæ; quia non rarè ea, quæ rationabiliter & consultè ordinata sunt, postmodum consultius rationabiliusque revocantur, *c. Alma 24. pr. de Sent. excom. in 6.* quòd circa quamcunque solennitatem eveniret, si Ecclesiarum & monasteriorum indemnitati alia ratione aut solennitate præscripta consuleretur. Cur id fieri nequeat vi consuetudinis? quæ, si à Jure reprobata non sit, legibus derogandi, eisque præscriptas solennitates & penas abrogandi vim non minorem obtinet, quàm ipsæ leges: & pro rationabili habetur, si quod eà receptum aut sublatum est, Legali autoritate & iusta dispositione tolli potuit vel introduci, secundum doctrinam Sylvestri *V. Consuetudo n. 2. in fine à Rocho de Curte in Enarrat. c. Cùm tantò, de Consuet. f. 2. n. 15.* non obscurè, & apertè satis receptam à Soto *Lib. 1. de Jusit. q. 7. art. 2. V. Quàm verò, & Barbosa in c. cit. n. 11.*

15. Neque subscriptionis, licet ad præstiti consensùs in non licito, & in licito casu ad legitime celebrati contractùs probationem magna sit, tanta tamen necessitas est; ut ejus abrogatæ defectus aliâ ratione, eive succedaneâ novâ solennitate suppleri non posse existimetur, postquam suppletum videmus defectum consensùs duorum vel trium Comprovincialium aut vicinorum Episcoporum, qui Ecclesiæ suæ res ex necessitatis aut utilitatis causa alienaturo Episcopo necessarius quondam fuit, §. *Hujusmodi, V. Quod si, post*

can. Si Oeconomus, 10. q. 2. Gonzalez ibi c. 1. hic n. 6.

Porro, ubi consuetudo quoad propositam capituli subscriptionem Juriscripto non derogavit, an ea ad legitime præstiti ab illo consensùs probationem duntaxat, vel ad ipsum alienationis valorem ac substantiam exigatur, dubium & ratio dubitandi est; quòd substantia contractùs regulariter habeatur per legitimum consensum contrahentium, non per scripturam: & ex parte consensùs Prælati, ut legitimus sit, plus non exigatur, quàm ut à majori parte capituli & superiore approbetur: hisque cum ipsius & ejus, in quem alienatio fit, consensu concurrentibus, contractus teneat ante omnem descriptionem ac subscriptionem. Ita cum Baldo in *Auth. Hoc jus C. de SS. Eccles. Bellamera in can. Sine exceptione cit. §. Tertio quaeritur, & aliis cit. Redona. Rubr. 30. casu 6. n. 12. & Wagnereck in c. 1. cit. allegans Panormit. cit. n. 4.* Sed malè; quia Interpres iste, licet ab Innocentio in *c. cit.* traditam Regulam de scriptura, non nisi in casibus Jure expressis, necessaria approbet; ejusque in Ecclesiasticis alienationibus necessitatem in pluribus locis consuetudine sublatam, asserat ab ista tamen abstrahendò & de Jure, non minorem subscriptionis, quam consensùs capitularis necessitatem agnoscere videtur. Neque id immeritò; cum eam ad Donationis, Venditionis, Permutationis valorem exigi, difertè exprimat *c. 1. cit.* cujus textu relatum Synodi apud Valentiam sub Damaso Papa annò 374. jam celebratæ decretum est, *Irrita erit Episcoporum Donatio vel Venditio vel Commutatio rei Ecclesiastica absque collaudatione & subscriptione clericorum:* cui consonat Concilium Carthag. *IV. can. 32.* & consentiunt Leo Papa *can. Sine exceptione cit.* & Innocentius *III. c. Tuasuper cit.*

ejusmodi rei venditionem & commutationem eorumdem subscriptione non munitam, irritam pronuntiantes; ut adeò non male Pirrhing *ad hanc Rubric. n. 3.* casibus specialibus ad valorem actûs scripturam de Jure exigentibus, accenseat tres propositos modos seu species strictè acceptæ alienationis.

17. Magni etiam in praxi usûs & momenti dubium est, an alienationi, à Prælato cum majoris partis Capituli consensu decretæ, subscribere teneantur, qui consensu suo illam non approbârunt. In quo, si plurium consensu decretam alienationem rationabilem justamque & Ecclesiæ utilem agnoscant, in eam consentientibus accedere & subscribere minorem partem teneri, ex communi DD. sensu volunt Peyrin. *Tom. 1. de Privileg. Constitut. 9. Julij II. n. 8.* & Donatus *cit. Tract. 14. q. 14. in fine.* Si verò alienatio Ecclesiæ damnosa esse videatur; & saltem, si Ecclesiæ damnum ac præjudicium evidens sit, majoris partis conclusio subscribere, quin male alienantium pœnas incurrat, non potest, *c. Si quis 6. de Reb. Eccles. alien.* Imo appellare, vel saltem contradicere tenetur, Panormit. *in c. Continebatur cit. n. 9.* Cujus ratio esse potest; quòd in iis, quæ concernunt factum Universitatis vel Collegii, regulariter quilibet, qui de isto est votum suum exprimere ex debito officii teneatur; ne, si taceat, habeatur pro consentiente, secundum *Regulam 43. in 6. Innocent. in c. 1. cit. n. 4.* Panormit. *ibid. n. 13.* & Donatus *Tract. cit. q. 17.*

19. Secundò, præter casum Alienationis, Capituli consensus Prælati necessarius est ad præsentationem vel collationem, quando hæ spectant ad Prælatum simul & Capitulum, sive ad ipsam Ecclesiam vel Monasterium, *v. Ea noscitur 6.*

quòd textu, præsentationes, quæ sine istius consensu Ecclesiæ vel Monasterii nomine fiunt, firmitatem aliquatenus, hoc est, etiam minimam, secundum Barbosa *Usu freq. dict. 20. n. 2.* obtinere negatur: eamque ab causam jubentur *evacuari*, hoc est, vacuæ & irritæ pronuntiantur, *arg. c. Novit. 4.* ut ex Lambertino *de Jure Patron. Lib. 2. p. 1. q. 2. art. 12. n. 6.* & Sanchez *Lib. 7. Moral. cap. 14. n. 8.* notat Barbosa *in c. Ea noscitur cit. n. 5.* Ratio est; quia Prælati & Capitulum seu Conventus constituunt unum corpus, *c. Novit. cit.* atque idcirco præsentationes & collationes ad Prælatum & Capitulum simul, sive ad ipsam Ecclesiam vel Monasterium pertinentes, ab utroque simul, sive ab illo cum istius consensu fieri æquum, imò necessarium est, Garcias *p. 5. de Benef. cap. 4. n. 17.* Quare in præsentatione & collatione ad utrumque simul spectante dimidiam vocem Episcopus & alteram dimidiam Capitulum habet ita; ut vox sive suffragium Prælati solius æquivalet Capitulo toti vel majori istius parti, *arg. l. Si quis Attio 7. ff. de Usu fructu aderefe. & l. Liber. 59. §. 2. ff. de Hered. instit. Felinus in c. Pastoralis 14. §. fin. de Rescript. n. 9.* Prob. *in Rubr. de Jure Patron. n. 14.* & Gonzalez *in Reg. 8. gloss. 45. pr. n. 51.* & si in præsentatione & collatione discordent, & Capitulum vel major istius pars unum, Prælati alterum præsentet, vel beneficium ei conferat, præsentatio & collatio neutra teneat: quantumvis Prælati aliqui Capitulares accesserint, Panormit. *in c. Cum Ecclesia 31. de Elect. n. 11.* Francus *in c. A collatione 11. de Appellat. in 6. n. 1.* Pavinus *de Offic. & Potest. Capit. pralud. 5. n. 3.* Mandos. *in Reg. 18. q. 14. n. 2.* & Selva *de Benef. p. 2. q. 17. à n. 4.*

Z §

Neque

Neque cum *c. Ea noscitur cit.* decisione pugnat; quòd Abbatisa clericum ad beneficium præsentârit sine conventu, *c. Ex literis 7. de Jure Patron.* cùm; quia verba, quibus id factum asseritur, narrantis factum, non decidentis esse, advertit Lambertin. *cit. art. 12. n. 3.* tum verò; quia eò textu Abbatisa præsentâsse dicitur, quin exprimatur, id factum ab ipsa sola. Unde id legitime, ac proinde cum Conventus consensu fecisse, præsumi potest, *arg. l. Quotiens 12. ff. de Reb. dub.* ut cum eodem & *cit.* Sanchez *n. 8. in c. Ea noscitur cit.* probè adnotârunt Barbosa *n. 7.* & Gonzalez *n. 10.* qui tamen *n. 8.* rectè excipit casum, quò præsentationes aut collationes Capitulo non requisitò faciendi potestas Prælati acquisita fuisset privilegio vel consuetudine legitime præscriptâ; cùm his viis ea, quæ Positivi Juris sunt, valeant abrogari, *c. fin. de Consuet. & c. Non est 3. eadem Rubr. in 6.*

21. Tertio, necessarius Episcopo Capituli consensus est, ad vacantis Ecclesiæ vel beneficii præsertim parochialis unionem Ecclesiæ vel Monasterio faciendam; quantumvis in eo ipsi competeret jus patronatus, *c. Tua nuper 8. c. Pastoralis 9. hic & c. fin. de Reb. Eccles. alien.* Ratio est; quia hujusmodi unio sive perpetua concessio quædam alienatio est, *c. Tua cit. in fine;* cùm per eam Ecclesia alteri unita statum suum & proprium Rectorem amittat; & hoc ipsò quòd nunquam vacatura sit, eam spectantia conferendi & præsentandi jura extinguantur: ad alienationem autem necessarius est Capituli consensus, *c. 1. c. Cùm Apostolica & c. Tua cit.* Socinus Sen. *in c. Sicut unire 8. de Excess. Prælat. art. 6. conclus. 1. n. 92.* & Azor *p. 2. Institut. lib. 6. cap. 28. q. 12.* ubi casu, quò unionem justa causa exigeret, Ca-

pitulum ad consensum in eam præsentandum, si renueret, compelli posse, movent.

Modernò jure uniendi potestas Episcopis magis, quàm antiquò, restricta est; cùm hodie, etiam Capituli consensu procedente, parochiales Ecclesiæ Monasteriis quibuscunque unire amplius non possint, ex decreto S. Synodi Trident. *Sess. 24. cap. 13. V. In unionibus, de Reformat.* nisi illarum unio fiat pro fundatione, augmento, vel conservacione collegiorum & aliorum piorum locorum, ad Fidei Catholicæ propagationem defensionemque & bonarum artium cultum: quâ limitatione decretum illud ad Jus antiquum cum Gonzalez *in Reg. 8. gloss. 5. §. 7. n. 47.* & Ugolino *de Offic. Episc. cap. 10. §. 5. n. 1.* reducit Barbosa *in cit. cap. 13. n. 11.*

Quartò, neque parochias duntaxat, sed etiam obventionum seu proventuum ad eas pertinentium portiones Religiosis eorundemque Monasteriis sine Capituli consensu (vel Romani Pontificis licentia) concedere Episcopus potest, etiam congruâ sustentatione illarum Rectoribus aut vicariis reservatâ, ut *c. Pastoralis cit.* decisum & ratio est; quia etiam hujusmodi obventionum à parochiis in monasterium translatio quædam alienatio est, Vivianus *in c. cit.*

Quintò, ad quinquagesimam partem reddituum aliarumque rerum Ecclesiæ suæ Monasterio de novo fundando: & ad centesimam in Ecclesiæ jam constructæ in Regularem convertendæ aut sepulturæ in ea sibi erigendæ impendendam (quòd *can. Bonæ, 12. q. 2. & c. Apostolica 9. de Donationibus* ei permittitur) consensu Capitulari Episcopo opus esse, cum Glossa *in can. cit. v. Quinquagesimam* alii qui desumunt ex *can. Si Episcopus, ibi. De consensu Concilii Sui habeat licentiam* su-

24. *nam faciendi, cit. q. 2.* Verum, quia textus iste loquitur de casu unionis sive conversionis Ecclesiæ parochialis in monasterium, quod capitularis consensus necessitas firmata jam est, ejus dispositio ad propositam quinquagesimæ vel centesimæ partis donatione perperam trahitur: & hæc ab Episcopo sine capitulari consensu fieri posse, cum Panormit. in c. *Pastoralis cit. n. 4.* & aliis sustinent Fagnanus in c. *cit. à n. 10.* & Gonzalez in c. *Apostolica cit. n. 4.* cum; quod duobus his c. *et can. Bona cit.* ejusmodi consensus ne verbò quidem mentio fiat: tum verò; quod Ecclesiæ constructæ dotatio necessaria sit ex præcepto Juris, Ecclesiam vel monasterium constituentem ad ejus dotationem obligantis, *can. Pie, 16. q. 7. can. Nemo 8. dist. 1. de Consecrat. c. Cum sicut 3. de Consec. Eccles. & Leonis Imp. Novell. 14.* ad alienationem autem rerum Ecclesiæ; quæ necessitate Juris præcipiens sit, solennitates ac proinde etiam consensus Capitularis non exigatur, & liberè procedere Episcopus valeat, juramentò de non alienando non obstante, *cit. Panormit. n. 5. & Ant. de Butrio in c. Pastoralis cit. n. 11. arg. Extravag. Amvitiense de Reb. Eccles. alien. Prælati rerum Ecclesiasticarum alienationem severè quidem prohibentis, sed cum exceptione, Præterquam in casibus à Jure permissis.* Cur non multò magis præceptis?

25. Sextò demum Capituli consensus Episcopo alisque prælati necessarius est in omnibus negotiis, in quibus Ecclesiæ & successoribus notabile præjudicium generari potest: quæque ad prælatum & Capitulum simul spectant, aut istius specialiter interfont, *c. fin. & arg. Regulæ, Quod omnes tangit, debet ab omnibus approbari, quæ est 29. in 6. Panormit. in c. Novit 4. n. 7. & Lai-*

man Tract. de Jurisdic. Ordin. num. 83.

26. Consilium Capituli Episcopo necessarium de Jure est in condendis statutis, in institutione & destitutione clericorum, in corrigendis excessibus, *c. Novit 4. & c. Quamò 5.* in rerum Ecclesiasticarum administratione, cæterisque alicujus, non tamen valde gravis momenti negotiis, Vallens. *ad hanc Rubr. n. 2. & ibi Engel n. 5. De Jure,* inquam; quia ex consuetudine vel præscriptione passim ab Episcopis, extra casum alienationis rerum immobilium & pretiosarum, pleraque negotia, aliquando etiam ardua, ut destitutio majorum clericorum, & prælatorum est, sine Capitulo peraguntur, ut observat Zerola in *Praxi Episc. p. 1. V. Capitulum n. 8.* Cui non obstat; quòd *c. Novit cit.* talis consuetudo honestati contraria vocetur; quia isti contraria eò solum casu est, quò ea Ecclesiæ damnosà & sine justa ac rationabili causa est introducta, Hostiens. in c. *cit. V. Aliorum consilio Panormit. in c. Novit. cit. n. 5. & Pirrhing ad hanc Rubr. n. 15.* Ex hæcenus dictis

27. Dubium oritur, an & quid interest, utrum exigatur Capituli Consilium vel consensus. Nihil enim interesse, & quoties Prælati cum Capituli consilio procedere tenetur, istò standum, vult Zachar. Pasqualigus *Controvers. inter Episc. & Regular. p. 1. q. 22 n. 408.* eò deceptus ratione; quòd, si hoc Episcopus non sequatur, non procedat cum, sed contra ejus consilium: & hoc, si se, qui ille non teneretur, frustra exigetur. Sed profectò ratio hæc levis est momenti, latumque inter illa discrimen intercedit; nam, qui aliquid facere debet cum alterius consensu, hunc requirere, & sequi etiam: qui verò præcisè quid agere cum consilio, debet hoc quidem exquirere & debito tempore expe-

ctare,

State, non tamen necessariò sequi tenetur, Glossa in c. *Cum consuetudinis V. Consensu*, de *Consuet.* Panormit. in c. *Quanto cit. n. 7.* & uterque Gonzalez, Hieronymus quidem in *Reg. 8. gloss. 46. n. 61.* Emanuel autem in c. *Cum in veteri 52. de Elect. n. 8.* propter textus c. *cit. c. Cum olim 7. de Arbitr. & c. 1. de Capell. Monach.* ex quorum decisione Prior in Ecclesiæ Reſtoris electione familiaris: & Episcopus in capellani institutione monachorum consilium habere tenetur: quò tamen habitò iste capellanum, & ille præsertim reſtorem instituere liberè potest.

28. Neque sic Capituli Consilium frustra exigitur; quia hoc præcisè adhibere justus, licet sequi non teneatur, consulentium tamen rationibus instruitur & ad negotium cautius, utilius & cum majori efficacia suscipiendum, geren-

dumque moveri potest; cum dubium non sit, ea quæ consilio geruntur, effectui & firmitate niti, l. *Dubium 3. C. de Repud.* & ex Regum Sapientissimi sententia, *Multa salus sit, ubi multa consilia*, Proverb. cap. 11. v. 14. & propterea providentissimi quique alienò consilio uti soleant, præsertim in rebus arduis exemplò summi Ecclesiæ antistitis, ejusmodi res & negotia cum *Fratrum suorum*, Cardinalium, Consilio pertractatis, c. *Ad Apostolica 2. de Senr. & re jud. in 6. & Clement. unica §. Nos etiam, V. Cæterum, de Jurejurando*: licet, quod isti suaserint, tanquam suprema in terris & humanà lege quæcunque superior potestas, amplecti & sequi non teneatur, Menoch. de *Presumpt. Lib. 6. presf. 34. n. 24.* & Gonzalez *Gloss. cit. n. 62.*

TITVLVS XI.

De iis, quæ fiunt à Majori parte Capituli.

SUMMARIUM.

1. Capitulum est Collegium Clericorum vel Religiosorum,	6. Quò casu 24. annis inchoata sufficere, aliqui existimant:
2. Cum Prelato constitutum unum Corpus,	7. Alii & melius completum exigunt.
3. Et in sacris constitutorum:	8. Regulariter etiam, cum agitur de favore:
4. Nisi aliud sit de jure speciali,	9. Licet hoc casu sufficiat ultima anni dies inchoata.
5. Exigente v.g. ut quis 24. annis non sit minor:	10. Religiones aliqua solos aut certos tantum Sacerdotes:
	11. Alia Professores omnes ad Capitulum mittunt.